

Питання:

Доброго дня!

В Україні, за методом підтвердження, наказом УкрНДНЦ від 2012-05-28 № 640 було прийнято ДСТУ EN 62305-3:2019 «Захист від блискавки. Частина 3. Фізичні руйнування споруд та небезпека для життя людей».

2019 року УкрНДНЦ, на підставі рішення, прийнятого у встановленому порядку Технічним комітетом стандартизації «Засоби техногенної безпеки будівель і споруд» (ТК-315), відмовився приймати міждержавний ГОСТ «Молниезащита. Защита зданий и открытых зон от молний с использованием молниеуловителей (молниеотводов) со стримерной эмиссией» (ВУ.1.004-2017), запропонований Міждержавною радою із стандартизації, метрології і сертифікації, як такий, що протирічить ДСТУ EN 62305-3:2019 у частині систем перехоплення блискавок.

2021 року ТК-315, за методом ідентичного перекладу, було розроблено ДСТУ EN 62305-3:2021 «Блискавкозахист. Частина 3. Фізичні пошкодження будівель (споруд) та небезпека для життя» (EN 62305-3:2011, IDT; IEC 62305-3:2010, MOD), яким, відповідно до наказу УкрНДНЦ від 2021-12-09 № 490, замінено ДСТУ EN 62305-3:2019.

Того ж 2021 року Громадська спілка „Регуляторна діяльність та розвиток” приймає стандарт COU NGA RAD 1515811.02:2021 «Системи блискавкозахисту з випереджувальною стримерною емісією», який відповідає французькому стандарту NFC 17-102.

Положення вищезгаданих:

- французького стандарту NFC 17-102;*
- міждержавного ГОСТ ВУ.1.004-2017;*
- COU NGA RAD 1515811.02:2021*

протирічать положенням ДСТУ EN 62305-3:2021 у частині систем перехоплення блискавок. У ситуації, що склалася, замовники, проєктувальники та експерти потрапляють у складні ситуації, розглядаючи комерційні пропозиції постачальників перехоплювачів блискавок з випереджувальною стримерною емісією (ESE). Порушення методик розміщення перехоплювачів призводить до зниження надійності захисту та підвищує ризики уражень блискавками людей і пошкоджень споруд, які підлягають захисту.

Обговорення ситуації, що склалася, було проведено на засіданні (платформа Zoom) 20.03.2024, за підтримки ГО «Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України» (ГО «НТСЕУ») та за участі:

- членів ПК 2 «Застосування систем захисту від блискавок будівель і споруд» ТК-315;*
- членів Українського комітету захисту від блискавки (УКЗБ) ГО «НТСЕУ»;*
- членів Робочої групи CIGRE WG C4.1 UA «Блискавкозахист» ГС „Міжнародна рада з великих електроенергетичних систем СІГРЕ в Україні”;*
- проєктувальників, експертів та постачальників компонентів систем блискавкозахисту.*

Учасники засідання погодилися з позицією членів ТК-315.

Як, у ситуації що склалася, належить забезпечити дотримання вимог ДСТУ EN 62305-3:2021 «Блискавкозахист. Частина 3. Фізичні пошкодження будівель (споруд) та небезпека для життя» (EN 62305-3:2011, IDT; IEC 62305-3:2010, MOD)?

Адже, відповідно до ЗУ «Про стандартизацію», Ст.4, Розділ 2, п. 4, обов'язковість дотримання ДСТУ EN 62305-3:2021 зазначено у нормативно-розпорядчих документах, зокрема:

- *ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення.*
- *ДБН В.2.2-10-2001. Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я;*
- *ДБН В.2.5-56-2014. Системи протипожежного захисту.*

Відповідь:

Правові та організаційні засади стандартизації в Україні встановлено Законом України “Про стандартизацію” (далі – Закон про стандартизацію).

Статтею 6 Закону про стандартизацію встановлено, що залежно від рівня суб'єкта стандартизації, що приймає нормативні документи, вони поділяються на:

національні стандарти та кодекси усталеної практики, прийняті національним органом стандартизації;

стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють стандартизацію.

Відповідно до частин другої та третьої статті 16 Закону про стандартизацію стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, застосовуються на добровільній основі. Право власності на стандарти, кодекси усталеної практики і технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, і видані ними каталоги належать відповідним підприємствам, установам та організаціям.

Тобто, стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, застосовуються такими підприємствами, установами та організаціями на добровільній основі з урахуванням своїх господарських і професійних потреб.

При цьому, частиною першою та другою статті 23 Закону про стандартизацію визначено, що національні стандарти та кодекси усталеної практики застосовуються безпосередньо чи шляхом посилання на них в інших документах. Національні стандарти та кодекси усталеної практики застосовуються на добровільній основі, крім випадків, якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами.

Частиною третьою статті 11 Закону України “Про будівельні норми” (далі – Закон про будівельні норми) встановлено, що у разі якщо будівельні норми містять посилання на національні стандарти, що стосуються вимог до виготовлення містобудівної, проектної, науково-проектної та робочої документації, методів проектування, процесів виконання будівельних робіт, методів випробувань, конструктивних та інженерних систем, такі стандарти є обов'язковими до застосування.

Крім того, абзацом третім частини першої статті 1 Закону про будівельні норми встановлено, що будівельні норми – нормативний акт технічного характеру, що встановлює обов'язкові вимоги до об'єкта нормування у будівництві.

Ураховуючи зазначене, у разі посилання в будівельних нормах на ДСТУ EN 62305-3:2021, то такий національний стандарт є обов'язковим до застосування.

